

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 17294/2022
02.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Малина Весић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Ирина Боровић Мунић, адвокат из ..., ради развода брака и др., одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 234/22 од 15.06.2022. године у седници већа одржаној дана 02.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 234/22 од 15.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1070/2020 од 17.02.2022. године, ставом првим изреке разведен је брак парничних странака, закључен 19.12.2015. године. Ставом другим изреке мал. деца ВВ, рођена ... године, ГГ и ДД, рођени ... године поверени су мајци на самостално вршење родитељског права. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да на име свог дела доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечно износ од по 80.000,00 динара, укупно 240.000,00 динара, сваког 1. до 5. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун тужене, мајке и законске заступнице мал.деце, од пресуђења па убудуће, док за то буду постојали законски услови. Ставом четвртим изреке, утврђен је начин одржавања личних контаката између тужиоца и мал. деце на начин ближе описан у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев да се мал. деца повере оцу на самостално вршење родитељског права, да се тужена у целости лиши родитељског права и обавезе да на име свог дела доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечно износ од по 22.000,00 динара, укупно 66.000,00 динара сваког 1. до 10. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун оца мал.деце, од пресуђења па убудуће, док за то буду постојали законски услови. Ставом шестим изреке, одбијен је предлог за одређивање привремене мере којом би се у целости изменило решење Основног суда у Новом Саду П2 1070/20 од 15.01.2021. године и допунско решење од 05.02.2021. године и одредило да до правноснажног окончања поступка тужилац самостално врши родитељско право над мал. децом и да се тужена у целости лишава родитељског права над мал. децом. Ставом седмим изреке, одбијен је предлог тужене да се тужилац лиши родитељског права у погледу давања сагласности за промену пребивалишта, издавања и продужења

путних исправа, уписа у вртић мал. деце и да се утврди начин одржавања личних односа мал. деце са оцем на начин ближе одређен у овом ставу изреке. Ставом осмим изреке, одбијен је предлог тужене за доношење допунског решења за период од 10.07.2021. године до 15.08.2021. године којим би се изменила привремена мера од 15.01.2021. године допуњена решењем од 05.02.2021. године, утолико што би се тужилац лишио родитељског права у погледу давања сагласности за путовање мал. деце и изменио начин одржавања личних односа тужиоца и мал. деце. Ставом деветим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 234/22 од 15.06.2022. године, жалба тужиоца је делимично усвојена, а делимично одбијена, па је првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о издржавању, тако што је обавезан тужилац и да уместо у досуђеним износима од по 80.000,00 динара за свако дете, доприноси издржавању малолетне ВВ у месечном износу од 60.000,00 динара, а издржавању малолетних ГГ и ДД у износу од по 40.000,00 динара месечно, све укупно 140.000,00 динара, сваког 1. до 5. у месецу за текући месец, уплатом на рачун законске заступнице - мајке малолетне деце, почев од пресуђења па убудуће, док за то постоје законски услови (део става 3. изреке), а потврђена у делу којим је одлучено о вршењу родитељског права, начину одржавања личних односа малолетне деце са оцем и у делу којим је одбијен предлог тужиоца за доношење привремене мере (ставови 2, 4, 5. и 6. изреке) и у непреиначеном побијаном делу одлуке о висини доприноса за издржавање (део става 3. изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020, у даљем тексту: ЗПП, у вези члана 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ... године у ... и имају троје заједничке деце, малолетну ВВ, рођену ... године и близанце мал. ГГ и ДД, рођене ... године. Након закључења брака, живели су у породичној кући тужиоца са његовом мајком, братом и његовом породицом. Када је мал. ВВ имала ... месеца преселили су се у изнајмљени стан због нарушених односа између тужене и мајке тужиоца. У априлу ... године, у време тужиљине трудноће са близанцима, тужилац је напустио заједницу живота, која није реуспостављена, а у стан су уселили родитељи тужене како би јој помогли у трудноћи и око малолетне ВВ. У октобру ... године тужена се са децом, без сагласности и обавештења тужиоца, преселила у Одржавање личних контаката између тужиоца и малолетне деце било је прилично

отежано због немогућности договора између парничних странака, а односи су побољшани након доношења решења о одређивању привремене мере П2 1070/21 15.01.2021. године и допунског решења од 05.02.2021. године. Виђања су реализована викендом, неколико пута је тужилац отишао да види децу и четвртком, али је због удаљености градова у којима живе и кратких периода за контакте устаљено виђање сваког другог викенда, тако што је тужилац долазио најпре суботом, а потом петком у 13,00 часова у ..., проводио је са близанцима у присуству тужене око 2-3 сата, а потом одлазио са малолетном ВВ за ... и враћао је недељом мајци око 15,00 часова, када би поново провео са близанцима 1,5-2 сата. Деца су се након краћег периода адаптације на виђање са оцем навикла на његово присуство и радо су проводила време са њим. Баба по оцу, стриц и његова породица су стално учествовали у породичним дружењима и радовали се ВВ доласку, а желели су да виде и близанце.

У октобру 2021. године, када је тужилац отишао у ... да би видео децу, на адреси становања деце и тужене није затекао никога, након чега је више пута телефоном позивао тужену на које позиве тужена најпре није одговарала, а потом га је обавестила да се са децом налази у ... од 09.10.2021. године. Тужена је претходно више пута тражила сагласност од тужиоца да оде са децом у ..., најпре у посету својим родитељима, а потом са намером да тамо живе, али се тужилац са тим није сагласио. Тужилац се са мал. ВВ чује два – три пута дневно и то око 9-10 часова, око 12 часова и око 20-21 час, тако што чешће он позове него тужена њега. Након одласка у ... тужена је слала поруке тужиоцу у којима га је позивала да дође у ... да види децу, да ће му платити трошкове авионске карте и смештаја, али тужилац од момента пресељења деце са мајком у ... није ишао у ... да види децу, јер није вакцинисан.

Тужилац је редовно доприносио издржавању малолетне деце у укупном износу од 66.000,00 динара месечно до момента када је тужена са децом отишла у ..., када је престао то да чини.

Тужилац је рођен ... године у ... и станује у породичној кући. Дипломирани је ... и ради као ... у ... „...“ који је власништво његовог брата. Месечна примања која оствари износе између 6.000 и 7.000 евра у оквиру којих је зарада у износу од 371.602,30 динара и ренте које остварује издавањем локала (у просеку месечно остварује приходе око 780.000,00 динара). Кућа у којој живи је пространа, око 1200 до 1300 м² на три спрата. Има три апартмана, додатне три собе, шест купатила, две кухиње, базен, три гостинске собе, дневни боравак, малу кухињу са канцеларијом, вински подрум, вешерницу, билијар салу, гаражу. Месечни трошкови тужиоца за одећу су око 10.000,00 динара, обућу 5.000,00, хемију и хигијену 2.000,00 - 3.000,00 динара. Режијски трошкови куће су око 100.000,00 динара, које плаћа мајка тужиоца. Од 23.03.2020. године тужилац се лечи од ... у Болници „...“ и у амбулантном је програму болнице, који подразумева повремене контроле, психотерапије, медикаментозну терапију. Актуелно је, према три лекарска извештаја, у стабилном стању. Не користи опијате, а медикаментозну терапију користи по препоруци лекара. Терапија није препрека за виђање деце.

Тужена је рођена ... године у Завршила је средњу ... школу и актуелан је студент ... године ... у Здрава је, негира постојање тежих болести. Запослена је у ... „...“ на неодређено време, које је у власништву брата тужиоца. Накнада зараде на име одсуства са рада и неге детета износи 42.408,00 динара. Остварује право на дечји додатак у износу од 22.000,00 динара. Тренутно се са малолетном децом налази у ... на раду на одређено време. Запослена је у ... на одређено време до 14.06.2022. године за плату од 1.850 до 1.900 евра. Нема дечји додатак у ..., а месечни трошкови за храну за њу износе 100 до 150 евра, за одећу и обућу 50 евра за хемију, за хигијену 50 евра. Поседује возило и за гориво месечно издваја 150 евра. Рачун за мобилни телефон износи 30 евра. Режијски трошкови и рента за стан где живи са баком не плаћа она већ бака и има пријављено пребивалиште у ..., а и у Стан у ... који је изнајмила након пресељења из ... је величине 70 м², састоји се од две спаваће собе, два купатила, дневног боравка, кухиње и трпезарије. Адекватно је опремљен и одговара потребама породице. Након одласка мајке тужене која је повремено боравила у ... помоћ око чувања деце јој је пружио баба по оцу старости ... године, која се преселила из

Мал. ВВ је рођена ... године у Месечне потребе за храну су 150 до 200 евра, за одећу 100 евра, за обућу 70 евра, за хигијену 60 евра, за играчке 80 евра. Мал. ГГ и ДД су близанци. Рођени су ... године у За храну је потребно издвојити 5-6.000 динара, за одећу и обућу 10.000,00 динара, хемију и хигијену 10.000,00 динара. Сво троје су здрава деца. Укупне потребе мал. ВВ су 58.200,00 динара, а мал. ГГ и ДД 26.000,00 динара.

Из налаза и мишљења ГЦСР Нови Сад од 01.10.2020. године и од 11.05.2021. године утврђено је да тужена од прекида заједнице живота са тужиоцем брине о мал. деци, да мал. деца треба да буду поверена њој на самостално вршење родитељског права на сагласност оца. Из налаза и мишљења ГЦСР Ниш од 01.02.2021. године и синхронизованог мишљења од 18.06.2021. године тужена као родитељ поседује родитељске компетенције да одговори базичним потребама деце, посвећена је и пожртвована, мотивисана и спремна да врши родитељско право над малолетном децом којој посвећује апсолутну пажњу. Контакте деце са оцем не оспорава и препознаје значај и улогу партиципације другог родитеља у родитељству. Оба родитеља су адекватних родитељских потенцијала, обоје имају адекватне услове за живот породице и бригу и деци, а чланови обе породице су спремни да помогну и учествују у бризи о деци. Мишљења су да децу треба поверити мајци на самостално вршење родитељског права због ниског календарског узраста, упућености и привржености мајци, а имајући у виду и претходно дате сагласности оца да мајка врши самостално родитељско право.

На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из одредби Породичног закона, цитираних у образложењу првостепене пресуде и након развода брака парничних странака одлучили да се мал. деца повере мајци на самостално вршење родитељског права, да личне односе деце са оцем треба уредити по моделу који је предложио Центар за социјални рад, а да се отац обавезе да доприноси издржавању деце у висини коју је одредио другостепени суд.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену најбољег интереса детета, између осталог су узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и способност родитеља да задовоље утврђене потребе.

У конкретном случају нижестепени судови су правилно ценили елементе процене најбољег интереса мал. деце и одлуку о вршењу родитељског права донели на основу прихваћеног мишљења Центра за социјални рад Нови Сад и Ниш и синхронизованог мишљења од 18.06.2021. године о родитељским капацитетима оба родитеља и анализе целокупне породичне ситуације, а према ком је, иако оба родитеља задовољавају родитељске капацитете и мотивисани су да одговоре потребама деце, у најбољем интересу мал. деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, превасходно због узраста и емоционалне развојне потребе деце и њихове веће упућености на мајку и досадашње функционисање у породичном и друштвеном окружењу.

Супротно наводима ревизије, одлука о захтеву за вршење родитељског права није могла бити заснована на самосталном извештају ГЦСР Нови Сад од 14.12.2021. године, иако су у том извештају анализирани чињенице које нису постојале у време сачињавања ранијих извештаја ГЦСР Нови Сад и Ниш и синхронизованог мишљења од 18.06.2021. године, а које су нижестепени судови оценили као свеобухватна, исцрпна и у погледу битних чињеница довољна за одлуку о тужбеном захтеву о вршењу родитељског права. Ово и због тога што је тужена у поступку истакла разлоге пресељења најпре у ... и значај физичке помоћи и финансијске подршке коју су јој пружили родитељи након престанка заједнице живота са тужиоцем још за време близаначке трудноће, а затим и разлоге одласка у ... где бораве и раде њени родитељи и баба који су јој помоћ и подршка у старању о деци посебно у периоду дана док је она радно ангажована, а коју од тужиоца и његових сродника у ... није имала. При том, тужена се према доказима изведеним до закључења главне расправе, налази на привременом раду у иностранству, не спречава тужиоца да са децом свакодневно одржава односе преко позива, нити да их посећује и са њима проводи време у Дакле, одлука о вршењу родитељског права и одржавању личних контаката деце са оцем донета је спрам ситуације у моменту закључења главне расправе у којој деца са мајком привремено бораве у иностранству. Околности на које тужилац указује у ревизији, а које су по тврдњи тужиоца наступиле након доношења побједане одлуке (намера тужене да се са децом трајно настани и ради у иностранству) нису од утицаја на њену правилност и законитост, већ могу бити предмет оцене суда у евентуално новом поступку о захтеву за измену одлуке о вршењу родитељског права.

Правилна је и оцена другостепеног суда у погледу висине обавезе тужиоца да доприноси издржавању мал. деце, јер је другостепени суд оценио све околности на страни мал. деце, као поверилаца издржавања и околности на страни оба родитеља, као

дужника издржавања, које су од значаја за оцену њихових могућности да допринесе издржавању своје мал. деце. Износи на које је тужилац обавезан су адекватни да допринесу задовољењу потреба мал. деце, да им омогуће ниво животног стандарда какав ужива тужилац као дужник издржавања, а да притом не доведе у питање његову егзистенцију. Ово имајући у виду утврђене месечне потребе мал. деце, висину прихода и расхода странака као дужника издржавања, као и чињеницу да мајка доприноси издржавању деце не само на тај начин што задовољава њихове финансијске потребе, већ и што свакодневно брине о њима и васпитава их. Смањењем обавезе тужиоца дошло би до несразмерно већег преваљивања терета обавеза издржавања деце са једног родитеља на другог, конкретно са оца на мајку, иако су они једнаки обвезници издржавања.

Имајући у виду све наведено, побијана одлука је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати довољни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд. У ревизији тужилац понавља наводе које је истицао у жалби против првостепене пресуде, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе тужиоца који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић